یادی ڕاپەڕین.. عوسمان حاجی مارف

دوای سی و یەک ساڵ لە دەسەڵاتی میلیشیایی یەکێتی و پارتی و هاوپەیمانەکانیان کە مایەی ئەوپەڕی نائەمنی و ناسەقامگیری و گێژاوی سیاسی بوون و هەن لە کوردستاندا، خەریکن بە لێدانی دەفی سواوی کۆنەپەرستی بیروسیاسەتەکانی کوردایەتیەوە، لە ژێر پەردەی یادی ڕاپەرینەوە، سەمادەکەن و بەردەوامی بە چەواشەکاری ئەدەن. هەڵبەتە ئەوە خاڵەی لاوازی ئەو ڕاپەرینە بوو کە لە ساڵی ١٩٩١دا فرسەتی دا بە بزوتنەوەی کوردایەتی تاسواری سەری تووڕەیی و ناڕەزایەتی چەند ساڵەی خەڵکی کوردستان بێت بە وەستانەوەو ڕزگاربونیان لەدەستی چەپۆکی حکومەتی بەعس و ناسیۆنالستی عەرەبی. ڕاپەڕینی ١٩٩١ بەهەر کەموکوڕی و ناڕۆشنییەکەوە ئەتوانین بڵێین، هێمای هاتنە مەیدانی ڕیزێکی بەرین لە جەماوەری ناڕازی کوردستان بوو کە بە چەند دەیە دەیانناڵاند بەدەست بێئیرادەیی و سەرکوت و ئەوپەڕی چەوسانەوەو بێمافیەوە، بەدەست زیندان و لە سێدارەدان و ئاوارەیی و کوشتنی بە کۆمەڵەوە. بە هەرجۆرێک و لەژێر کاریگەری هەر هەلومەرجێکی سیاسیدا جەماوەری کوردستان وەها تینوو تامەزرۆی ڕزگاری و ئاسودەیی و ئەمنیەت و خۆشگوزەرانی بون، تروسکایی ڕزگاری لەدەست حکومەتی بەعس لە هەر شوێنێکەوە دەرکەوتایە بەرەو پیری دەچون، هەر هێزێک بەهەر پۆشاک و ئاڵاو ڕەنگێکەوە دەرکەوتایە باوەشیان بۆ دەگرتەوە. بێئیرادەیی و بێئومێدی بەجۆرێک لەناخی خەڵکی کوردستاندا چەسپێنرابوو، ئەگەر هەر شەیتانێک سەدام و حکومەتی بەعسی وەلابنایە فەرشی سوریان بۆ ڕادەخست. هەرئەم ئاراستەیە لە بیرکردنەوەی جەماوەری ناڕازیدا خالێکی گەورەی لاوازی ئەو ئومێدەی خەڵکی بوو کە بەهەر قیمەت و هەر فرسەتێک کە تایی بەدەسەڵاتی بەعس و سەدام بهێنرێت، پێشوازیان لەدەکردو شایان بۆ سازدەکرد.

کارامەیی حزبەکانی کوردایەتی لەوەدا بوو، لەو هەلومەرجەدا لەلایەک بوونە پاشکۆ و پێشخزمەتی و جێبەجێکەری بەرژەوەندی و سیاسەتەکانی دەوڵەتی ئەمریکا، لە لایەکی ترەوە سود وەرگرتنیان بوو لە ئاستی ناڕۆشنی ئایندەیەک کە بێئیرادەیی سەپاندبوو بەسەر خەڵکیدا. خەڵکیان لەژێر کاریگەری ئاسۆی ناسیۆنالیستی و دەربازبون لە دەسەڵاتی بەعسدا کردە قوربانی بەرژەوەندی ئەجنداو نەخشەی سیاسەتەکانی بەرەی کوردستانی کە لە سایەی هێزە میلیشیاکانی

بنەماڵەیی پارتی و یەکێتیدا خۆی دەنواند.
بەرپابوونی جەنگی کەنداو بە باڵادەستی دەوڵەتی ئەمریکا بەسەر عێراق بە ناوی ڕزگاری کوەیتەوە، لەلایەک ئەم جەنگە کەجەنگای ناڕەزایەتی و خۆپیشاندانی دەیان ملیۆن ئینسان بوو لە جیهاندا، بەڵام لەلایەکی ترەوە جێگای ئومێدو پێشوازی بەشێکی زۆری خەڵکی عێراق و کوردستان بوو. لە هەمان کاتدا حزبەکانی کوردایەتی تەواو بوونە پاشکۆی ئەو جەنگە دژی ئینسانی و وێرانکەرە، کە لەساڵی ٢٠٠٣دا دوای داگیرکاری تەواوی عێراق، ناویان نا پرۆسەی “ئازادیی عێراق”.
لە ڕاستای ئومێد بە کۆتاییهێنان بەدەسەڵاتی بەعس و سەدام لە کوردستانداو پەیوەستبونی خەڵک بە ئاسەی ناسیۆنالیستی و دەوری ئەمریکاوە، ئاسۆو پێگەی ڕاپەڕینی ١٩٩١ تەواو نابینا کردبوو، چونکە “پاڵەوانیەتی”پاشکۆبونی هێزە میلیشیاکانی بزوتنەوەی کوردایەتی بە بەرژەوەندی و سیاسەتەکانی ئەمریکاوە، خستنەوەی ئەڵتەرنەتیفێک بوو لە بەرامبەر ئیرادەی هێزی جەماوەری و نوێنەرایەتی دەسەڵاتی جەماوەریدا، ململانێی بەئیرادەبون لە بەرامبەر دەسەڵاتی بەعسدا،جارەکی تر گواسترایەوە بە بەئیرادەیی لەژێر دەسەڵاتی هێزو دەسەڵاتی حزبەکانی کوردایەتیدا، کە سی و یەک ساڵە بەسەر ئایندەو چارەنوسی نادیاری خەڵکەوە باڵادەستی هەیە.
بەئیرادەکردنی خەڵک لە لایەن هەر دەسەڵاتێک و بە هەر شێوازێک بێت بەجیا لەوەی پێشێلکردنی ئازادی و سەرکوتی سیاسیە، هەروەها بەرهەمهێنەری فەزای زیاتری نائەمنی و تاڵانی و جەردەیی و گەندەڵی و دزیی و دەندەییە.
هەربۆیە بزوتنەوەی کوردایەتی و یەکێتی و پارتی و بنەماڵەکان، شانازی بەو ڕاپەڕینەوە دەکەن و هەموو ساڵە جەژنی ڕۆژی ڕاپەڕین دەکەن، چونکە ڕاپەڕین و دەوری وێرانکاری ئەمریکا پێکەوە، تەنها نازو نعمەت و دەستکەوت و فرسەتی گەورەترین کەڵەکەی سەرمایە بووە بە هێزو حزبەکانی کوردایەتی و سەرکردەکانی، بەڵام مایەی کارەسات و نائەمنی و نائارامی و ناجێگیر سیاسی و بەڵای بەردەوام و ئاوارەیی بووە بۆ ژیان و گوزەرانی کرێکارو خەڵکی زەحمەتکێش و هەژارو نەداری کوردستان.
حزبەکانی کوردایەتی بە دەسەڵاتدار و بەناو ئۆپۆزیسیۆنەوە بەو کردەوەو سیاسەتەی گرتویانەتە پێش بەرامبەر بە دۆخی ئێستا، ڕەواج بە فەزایەک ئەدەن کە پێشیمانی بە هەر ڕاپەرینێک بەسەر خەڵکدا بسەپێنن، دەیانەوێ وێنایەکی بەدبەختی ببەخشن بەوەی کە ڕاپەڕین کاریگەری زیانەکانی زۆر زیاترە لە سودەکانی بە ژیان و گوزەرانی خەڵک، ڕاپەڕین بە ئەوان تەنها مانای ئەوەیە کە کۆتایی

بە حکومەتی بەعس هەنراوە، واتە ڕاپەڕین بەدوای ڕوخانی حکومەتی بەعسدا ئیتر کۆتایی هاتووەو مانایەکی نەماوە، تەنها وەک بۆنەو یادکردنەوەیەک دەمێنێتەوە، نەک ئەوەی کە لە ئێستاشداکاری پێشڕەوانەیە ئەوەیە کە دەست ببرێ بۆ کۆتایی هێنان بە دەسەڵاتی بنەماڵەو پارتی و یەکێتی و هاوپەیمانەکانیان، کە پێویستە بە یەکگرتویی و ئیرادەی سەربەخۆی خەڵکەوە پەیڕەوی بکرێت.

ڕاپەڕین بۆ ئێمەو جەماوەری نارازی بە مانایەک یادکردنەوە دەبێت، کە وەک ئەزمونێک دەرس لە پێشڕەویی و کەموکوڕیەکانی وەربگرین، ڕاپەڕینی فراونی جەماوەری و سەراسەری لە کوردستاندا کارسازترین ڕێگایە بۆ کۆتاییهێنان بە دەسەڵاتێک کە نامانەوێت و نەفرەتی لێ دەکەین، ڕاپەڕینێک کە دەورودەخالەت و ئیرادەی جەماوەر بە دەسەڵاتی سیاسی مسۆگەر بکات، ڕاپەڕینێک کە سنوربەندی لە بەرامبەر ئاسۆی ناسیۆنالیستی و ئیسلامی سیاسی و هەر ئایدۆلۆژیایەک بکات کە ڕۆڵی سەرەکی دەبینن لە گۆشەگیرکردنی ئیرادەو دەوری کرێکاران و زەحمەتکێشان و خەڵکی نارازیدا.

پێویستە هەنگاوەکان بەرەو ڕاپەڕین پێشوەخت ڕێکخراوو ڕۆشن و نەخشەمەندانەو خاوەن ڕابەری بەتواناو رادیکال و پێگیر بێت. لاوازیەکانی ڕاپەڕینی ١٩٩١ جگە لە ڕق و کینەو تۆڵە لە بەرامبەر حکومەتی بەعسدا شتێکی تری لەخۆ نەگرتبوو، هەربۆیە حزبەکانی کوردایەتی توانییان خۆیان بکەنە خاوەنی و دەستکەوتێکی گەورە بۆ هێزەکانیان و سەپاندنی دەسەڵاتی سیاسی و داگیرکاری و دەستبەسەراگرتنی تەواوی سەروەت و سامانی کوردستان بۆ خۆیان دابین بکەن. ڕاپەڕین و شۆڕش بە ئاڵوگۆڕی ڕیشەیی دەبێت بە دابینکردن و دەستەبەرکردنی دەورو دەخالەتی ڕاستەوخۆی خەڵک بێت لە دەسەڵاتی سیاسیدا، نەک تەنها دەربڕین بێت لە ڕق و تۆڵەو ڕامالین.